

RDI2CluB:
Rural RDI milieus in transition towards smart bioeconomy clusters and innovation ecosystems

projects.interreg-baltic.eu

Lähiruokaa Keski-Suomen julkisiin keittiöihin

Seurantakysely 2020 tulokset

KESKI-SUOMEN LIITTO

23.9.2020 Jyväskylä

Tausta

Keski-Suomen liitto toteutti vuonna 2019 RDI2CluB-hankkeessa lähiruokaselvityksen, jossa yhdistettiin sekä kuntien lähiruokatilanteen kartoitus, että tuottajapuolen näkökulma. Nykytilaa selvitettiin kyselyllä kuntien ruokapalveluille. Selvitys on luettavissa seuraavan linkin kautta: [linkki selvitykseen](#). Seurannan vuoksi kysely toteutettiin uudestaan vuonna 2020. Edellisvuoden kyselyyn verrattuna seurantakysely toteutettiin samanlaisena, poikkeuksena tarkentava lisäkysymys maitotuotteiden laskemisesta lähiruoaksi. Osa kunnista oli vuoden 2019 kyselyssä laskenut ison, paikallisestikin toimivan toimijan maitotuotteet lähituotteeksi, joten tämä haluttiin nyt kyselyssä huomioida erikseen. Vuoden 2020 kyselyssä osa vastaajista oli huomionnut maitotuotteet lähiruoaksi ja osa ei. Vertailun vuoksi maitotuotteita ei ole huomioitu vuoden 2019 lähiruokahankintoja kuvaavissa kartoissa. Tämän takia lähiruoan käyttö voi näyttää vähentyneen edellisistä vuosista.

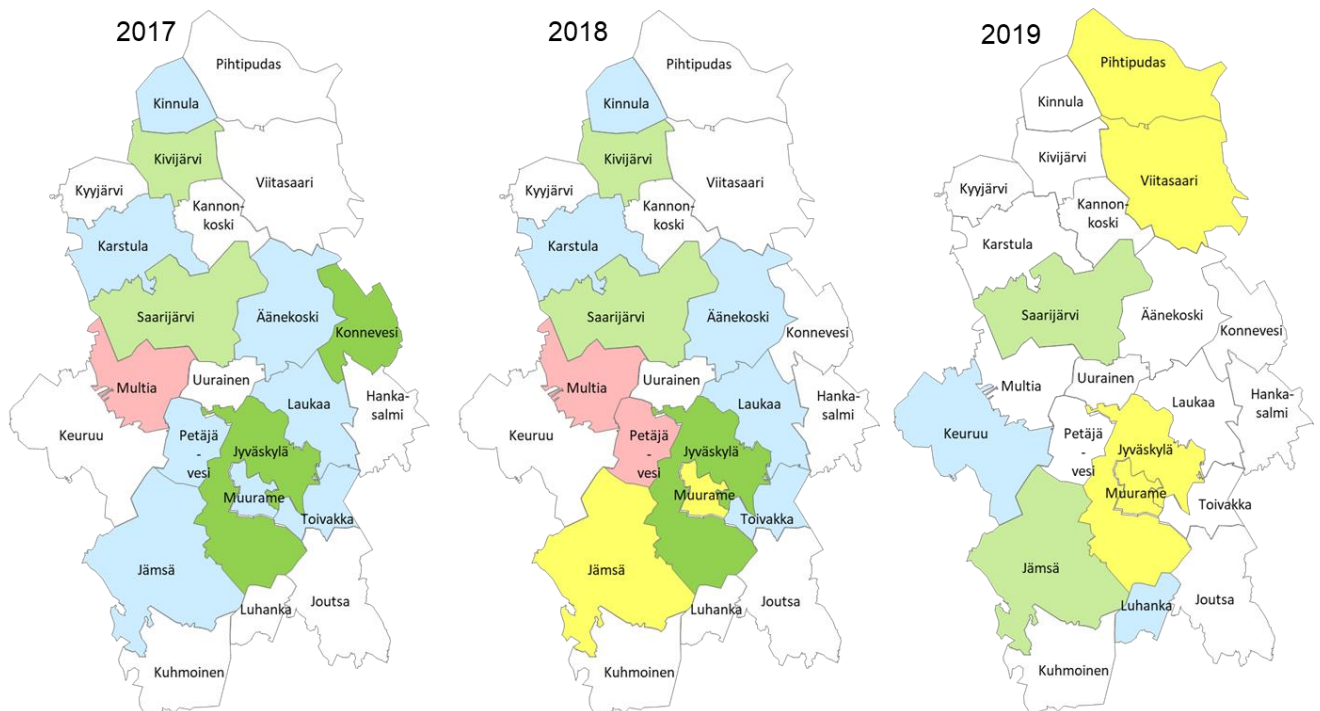
Vuoden 2020 kyselyn tulokset

Lähiruoka julkisissa keittiöissä seurantakyselyyn saatiin kesän ja syksyn 2020 aikana vastaus kahdeksasta (8) kunnasta. Seurantakyselyyn vastanneista kunnista neljä oli vastannut myös edellisvuoden kyselyyn. Viitasaaren ja Pihtiputaan kuntien vastaus oli näiden kahden kunnan yhteinen. Edellisvuotta pienempään vastaajamäärään vaikuttivat Covid-19 pandemiasta seuranneet lomautukset ja lomien jakautuminen pidemmälle aikavälille.

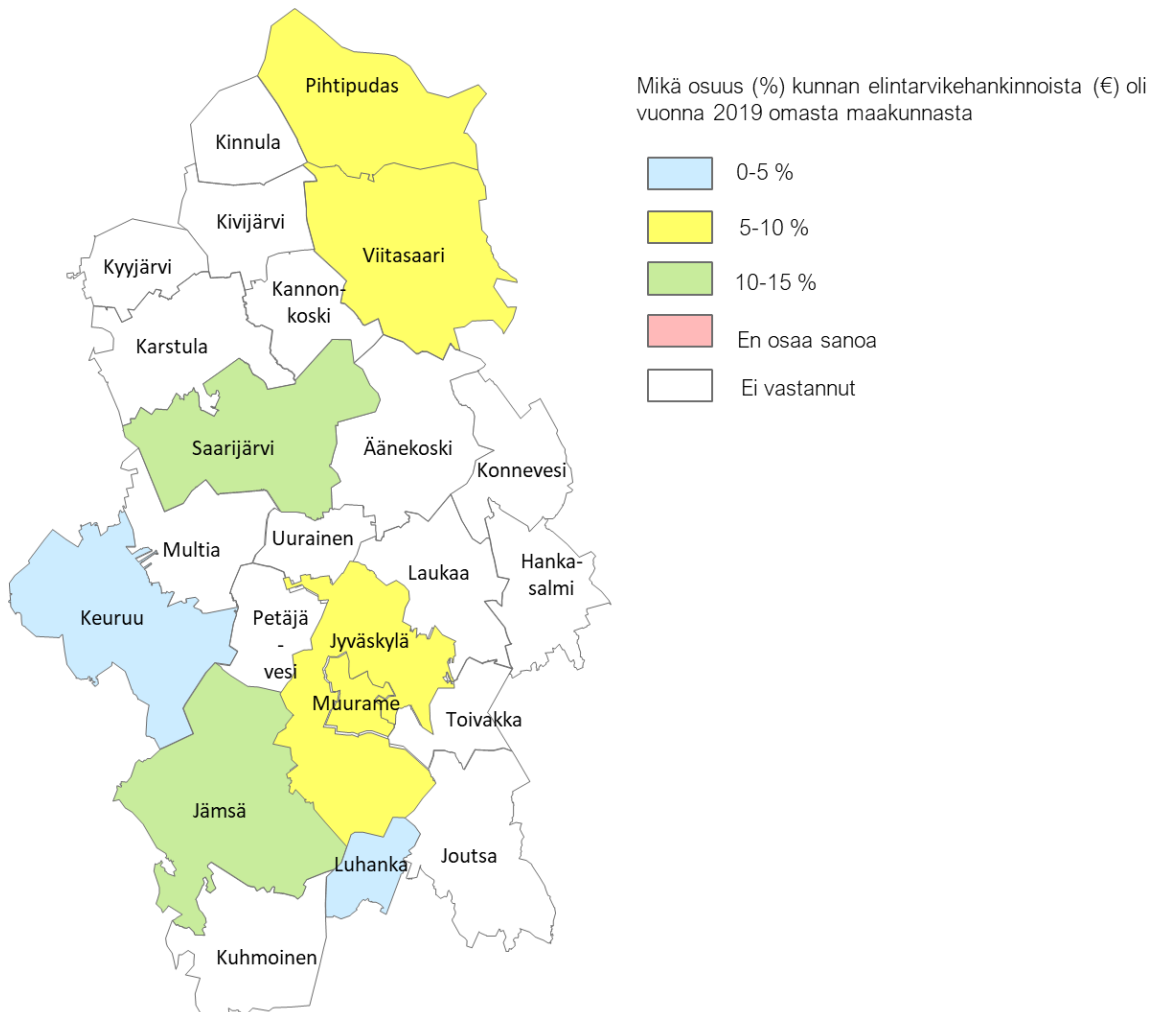
Lähiruoan käyttö kuntien ruokapalveluissa ei ole kyselyn perusteella suuresti muuttunut vuosista 2017 ja 2018.

Lähiruoan käyttö kuntien ruokapalveluissa 2017-2019

Mikä osuus (%) kunnan elintarvikehankinnoista (€) oli omasta maakunnasta?

Kuva 1. Lähiruoan käyttö kuntien ruokapalveluissa vuosien 2019 ja 2020 kyselyiden perusteella.

Kuva 2. Lähiruoan käyttö kuntien ruokapalveluissa vuonna 2019.

Paikallisia tuotteita, joita julkisissa keittiöissä käytetään ovat peruna, marjat, kala (Järkisärki, kalapullat, särkimassa, Päijännepyörökät), liha (mm. hirvi, porsas makkarana, luomuliha) leipomotuotteet, viljatuotteet (suurimot, hiutaleet). Joitakin mainintoja saivat myös porkkana, härkäpapu ja omena. Yksittäisiä mainintoja saivat hamppu, sipuli, lanttu, kaali ja talkkuna.

Neljäntenä kysymyksenä oli kiinnostus hankkia enemmän oman maakunnan tuotteita. Vastauksissa korostui lähiruoan työllistävä vaikutus maakunnassa, rahan jääminen omaan kuntaan tai maakuntaan. Positiivisina tekijöinä mainittiin myös tuoreus ja omavaraisuus.

Lähiruoan hankintaa vaikeuttavina tekijöinä mainittiin joidenkin tuotteiden kallis hinta, saatavuuden ja jalostusasteen ongelmat, heikko taloudellinen tilanne (säästöt) joka vaikeuttaa myös elintarvikkeiden hankintaa. Myös toimitusvarmuus, tarve tuotteiden nopealle kierrolle,

kun säilytystiloja ei ole ja tiettyjen raaka-aineiden saatavuus nähtiin vielä haasteellisina teemoina.

Vaikeaksi lähiruoan hankinnassa koettiin saatavuus, yhteistyön pysyvyys ja kilpailuttaminen. Moni vastaaja nosti esiin myös haasteet toimittamisessa ja jalostusasteessa. Suurtalouskeittiöt tarvitsevat isoja toimitusmääriä ja tätä eivät paikalliset toimijat pysty aina takamaan. Toisaalta yhdessä vastauksessa nostettiin myös esiin mahdollisuus neuvotella pakkauskoosta, logistiikasta ja toimitusvarmuudesta.

Toimijoiden löytäminen koettiin haasteellisena ja etsiminen työläänä. Toimijoiden ja tuotantotilojen henkilökohtainen tunteminen auttavat lähiruoan käyttöön. Eräs vastaaja nosti esiin lähiruoan oston helppouden silloin, kun toimija ottaa itse yhteyttä.